

Zasavski rudar

★ Glasilo Osvobodilne fronte okraja Trbovlje ★

Leto I.

Trbovlje, 2. julija 1948.

Štev. 18

Plan moramo doseči — plan je za nas zakon — obljuba, ki smo jo dali tovarišu Titu — naši partiji

NAČRT PROGRAMA KPJ

Beograd 30. junija

Centralni komite Komunistične partije Jugoslavije je odobril, da se načrt programa Komunistične partije Jugoslavije, ki ga je izdelala komisija imenovana od Politburoja, in ki ga je odobril Politburo CK na seji 14. junija, dostavi vsem partijskim organizacijam v razpravljanje.

Razpravljanje o načrtu Programa bo v osnovnih partijskih organizacijah.

Pripombe in predloge v zvezi z načrtom programa naj partijske organizacije dostavijo Centralnemu komiteju najkasneje do 18. julija.

Zadnji dnevi meseca junija. Vsak dan smo bliže koncu, vendar številke kažejo, da plan v trboveljskem rudniku za mesec junij ne bo dosežen, dosežen pa ne bo niti polletni plan. Na zborovanju, ki se je vršilo v petek 25. VI. v Delavskem domu, so se zbrali sindikalni funkcionarji, ostali delavci in žene rudarjev; razpravljalo se je predvsem o planu in njegovi izvršitvi, kajti rudnik Trbovlje je bil v petek, dne 25. VI. 12% pod planom. Tovariš Kajtimir — Albret Jakopič — je v svojem referatu naglasil važnost izpolnitve plana, še bolj pa je poudaril važnost izpolnitve obljube, ki so jo dali trboveljski rudarji CK KPJ v čast V. kongresa. Referat tovariša Kajtimira je bil večkrat prekinjen z odobravanjem, ker so prisotni, katerih je bilo preko 700, pravilno razumeli njegova izvajanja, ki je prikazal borbo v stari Jugoslaviji, ko je delavec delal za interese kapitalistov, danes pa dela za boljše in lepše življenje, za socializem. Njegovemu referatu je sledil govor tovariša Heglerja iz Ljubljane, zastopnika GOESS, ki je kot izkušen rudar poudaril nevarnost, če se plan ne doseže. V diskusiji so udarniki in ostali rudarji podkrepili njihova izvajanja z obljubo, da bodo storili vse, da znižajo odstotek primanjkljaja na planu. Med mnogimi diskutanti pa se je vendar našel nekdo, ki je pokrenil vprašanje prehrane, češ da ni bele moke in tega, zato pa ne moremo. V zaključnem govoru je tovariš Kajtimir poudaril, da je pozdraviti predloge, ki so jih sprožili posamezni tova-

riši, vendar pa ne moremo mirno prezreti tovariša, ki je načel vprašanje bele moke in maščobe. Poudaril je, da vemo, da moramo nuditi našemu delavcu potrebno prehrano, za kar se naša oblast tudi na vse načine trudi, toda spomniti se moramo, da tudi naši borci niso imeli vsega, ko so se pod najtežjimi pogoji borili za našo osvoboditev. Vsak naj se zaveda, da je izvrševanje plana v rudarstvu tudi izvrševanje plana v drugi industriji, zato je naša naloga, da v letošnjem letu napnemo vse sile za izvršitev nalog, pred katere nas postavlja naša Partija in naš voditelj maršal Tito.

Predsedniku ljudske republike Slovenije Mihlu Marinku, Ljubljana — pa so poslali naslednjo resolucijo:

Sindikalni funkcionarji in ostalo delavstvo rudnika Trbovlje, zbrano na sestanku dne 25. junija 1948., to je dan, ko smo še 12% pod planom, obljublamo in se zavezujemo, da bomo naprezali vse sile, da bi se približali planu in na ta način izpolnili svoje obveze, katere smo dali tovarišu Titu in Partiji.

Sočasno v borbi za planom bomo tudi razkrinkovali naše nasprotnne elemente, kateri zasledujejo temne cilje in nas skušajo odvajati pri ustvarjanju plana, dobro zavedajoč se, kaj pomeni izvedba petletnega plana za delovno ljudstvo v novi Jugoslaviji, zato bomo mi podvzeli vse, da se plan izvede.

Smrt fašizmu — svoboda narodu!
Trbovlje, dne 25. junija 1948.

rudnik Zagorje 3%. Izkušnje v borbi za plan meseca junija so nas opozorile, da bo treba v juliju mese-

ču pošteno zagrabit, da bo obljuba v čast V. kongresa KPJ, v celoti izvršena.

Sklep zvezne vlade o roku za vpisovanje ljudskega posojila

Na podlagi prvega odstavka 7. člena uredbe o ljudskem posojilu petletnega plana za razvoj narodnega gospodarstva FLRJ je vlada FLRJ izdala odločbo o začetku in trajanju vpisa ljudskega posojila petletnega plana za razvoj narodnega gospodarstva FLRJ.

Vpisovanje ljudskega posojila petletnega plana za razvoj narodnega go-

spodarstva FLRJ se bo začelo 1. julija 1948 in bo trajalo največ 30 dni.

V Beogradu, 21. junija 1948. leta.

Predsednik vlade FLRJ in minister za narodno obrambo
maršal Jugoslavije JOSIP BROZ-TITO

Minister za finance
DOBRIVOJE RADOSAVLJEVIĆ

30. junija je bilo vpisanega v okraju Trbovlje 6.000.000 dinarjev

Zadnji dan pred pričetkom vpisa ljudskega posojila v okraju Trbovlje je bila dosežena vsota 6 milijonov dinarjev. Največ so vpisovali delavci in nameščenci, dočim je vpis na podželj do 30. junija prav slab. Posamezni kraji so dosegli naslednje vsote: Trbovlje 2.500.000 dinarjev, med tem največjo vsoto podružnica rudarjev, ki je dosegla vsoto 1.800.000 dinarjev, Elektrarna 100.000, Centralna rudarske delavnice 210.000, Bazenška uprava 130.000, nameščenci OLO Trbovlje 132.000, člani kluba NM 66.000, Prosvetni delavci 80.000, Bolnišnica Trbovlje 30.000, Zdravstvena podružnica 25.000, poštarji 18.000, krajevna obrt 25.000, gostinski uslužbenci 20.000, podružnica kovinarjev št. 1 18.000, št. 2 9000, okrajni magazin 45.000, Gradbeno podjetje Zidar 80.000, Okrajna poslovna zveza 25 tisoč.

Zagorje je doseglo vsoto 1.843.750. Največ so dosegli rudarji rudnika Zagorje, ki so vpisali preko 1 milijon dinarjev.

Hrastnik je dosegel vsoto 1.200.000, Rudarska podružnica v Hrastniku preko pol milijona, steklarna 400.000, kenična 240.000, nameščenci KLO in gospodarskih podjetij 56.000, vas Studenca 125.000.

Radeče so dosegle vsoto 234.000, Dol pri Hrastniku 102.000, Loke-Kisovec 30.000, Zidani most 60.000, Čeče 50.750, Loka-Zidani most 18.000, Sv. Jurij pod Kumom 10.500, Dole pri Litiji 15.000, Št. Lampert 11.000, Gabersko 4000, Izlake 20.500, Dobovec 7500, Vrbovo 20.500 ter Razbor 17 tisoč. Ti podatki so za dan 30. junija. V prihodnji številki pa bomo objavili uspehe prvih dni vpisa, ki se je pričel 1. julija.

Ljudsko posojilo napredek k socializmu

Kot mati in uslužbenka sem vedno gledala in spremljala, kako se naša ljudska oblast trudi pomagati delovnemu človeku, preskrbeti in zavarovati mater-delavko in njenega otroka, zato sem se že prvi dan razpisa ljudskega posojila odločila, da tudi jaz vpišem svoj prihranek za gradnjo dečjih domov in otroških jasli ter tako doprinesem za izgradnjo socializma.

Žene, delavke in matere, nekjer so vam ne more dinar tako visoko obrestovati, kot ravno sedaj, ko ga boste dale za ljudsko posojilo. Najvišje obresti bodo pa seveda to, da bo celotno posojilo porabljeno le za naše skupne koristi, za boljšo bodočnost nas vseh.

K. S.

Prostovoljno delo za dosego plana

Petek, sobota, nedelja. Dnevni plan v rudnikih zasavskega bazena se bliža izpolnitvi. Rudarji so videli, da gre zares, še bolj so poprijeli, pomagali pa so jim prostovoljci iz pisarn in ostalih obratov. Marsikdo ne bi verjel, da se z dobro voljo in z razumevanjem da plan dosega. Rudnik Trbovlje, ki je bil v petek 25. junija še 12% pod planom, je v nedeljo še 14%, po nedeljskem delu v ponedeljek pa samo še 10,6% pod planom. Rudnik Hrastnik v soboto 10,1% pod planom, v ponedeljek pa še 5,4% pod planom, za mesec junij, dočim je polletni plan dosežen. Rudnik Zagorje v soboto 6,9% pod planom, v ponedeljek samo še 4,4% pod planom. Najbolje so organizirali prostovoljno delo v Hrastniku. V nedeljo so se zbrali prostovoljci iz rudniških pisarn, kemične tovarne in steklarne, ki so se pomešali z rudarji in prav pošteno zagrabili. Prav veselje je bilo gledati. Geslo, da je treba plan doseči, je šlo od rudarja do poslednjega prostovoljca. Res, prav dobro so poprijeli, saj

je grafikon v ponedeljek pokazal 109%. Lopa številka. Če bi bilo vsak dan toliko, potem bi se konec meseca smejali, ko bi bili med prvimi, ki so polletni plan dosegli pred rokom. Pa tudi Zagorjani niso zaostajali. Prav dobra storitev, najvišji odstotek doseženega dnevnega plana: 119%. Da je bil uspeh tako velik, je v Zagorju pripisati dobri organizaciji in pripravi. V Trbovljah so bili prostovoljci na delu že v petek in soboto. V nedeljo je bilo v dopoldanski izmeni prav dobro, dočim je popoldan bilo slabše. Doseženo je bilo le 80% dnevne storitve. Na zapadnem obratu so rudarjem in prostovoljcem naredili obhod pionirji in mladinska brigada, katere se je pripravljala na odhod v Novo Gorico. Poudariti pa je treba, da je delo prostovoljcev brezplačno, ker hočejo poleg pomoči za dosego plana, tudi doprinesli k znižanju proizvodnih stroškov. Plan za mesec junij vključuje napotom ni bil dosežen. Bazen je pod planom 6,8%, Trbovlje 9,8%, rudnik Hrastnik 5,1%

Aktiv LMS Cementarna Trbovlje napoveduje tekmovanje

Mladinski aktiv Cementarne v Trbovljah se prav dobro zaveda svojih nalog za izvedbo petletnega plana in to ne samo v svoji tovarni, ampak na vseh popriščih narodnega gospodarstva.

Dne 6. junija 1948, se je vršil masovni mladinski sestanek v dvorani Cementarne Trbovlje, katerega je vodil predsednik aktivov, Vranešič Ačo. Tega sestanka se je udeležila tudi org. sekretarka okrajnega odbora LMS Trbovlje, Lesjak Zvonka, ki je v kratkih obrisih obrazložila mladincem pomen uredbe o Ljudskem posojilu. Mladinci aktivna Cementarne so kakor vedno tudi sedaj pokazali veliko ljubezen do ljudstva, domovine, maršala Tita, posebno pa do V. kongresa Komunistične partije Jugoslavije. Z velikim navdušenjem so sprejeli obveze za vpisovanje Ljudskega posojila. Kar 1.1 masovnem se-

stanku so zahtevali, da naj zapisničarica sestanka takoj zapiše njih imena in vsoto za vpisovanje Ljudskega posojila. Pohvaliti moramo že njih same in to vse od učencev v gospodarstvu do kvalificiranih delavcev. Učenci so se zavezali za 50% več kakor predvideva uredba o Ljudskem posojilu za študente in učence v gospodarstvu; ostale pa kar pogledjmo: tov. Grile se prijavi za 3000 din, tov. Kršlin Zvone za 2500 din, tov. Vranešič Ačo za 3000 din itd. Tako da so imeli v teku 15 minut že lepo vsoto 40.000 din. A tudi s temi uspehi niso bili zadovoljni, temveč so se zavezali še za 20.000 din, tako da bodo imeli vpisanega 60.000 din. Tov. Kršlin Zvone pa še predlaga: »Napovedujemo tekmovanje vsem aktivom LMS okraja Trbovlje na čast V. kongresa Komunistične partije Jugoslavije.«

M. Emi

Mladinske številke in brigade v rudniku Trbovlje

V jeseni leta 1947 so se ustanovile v trboveljskem rudniku 2 mladinski številki in ena brigada, katere imajo svoja odkopna mesta v rovu. V tem letu pa sta se na novo ustanovili še dve mladinski brigadi na dnevnem kopu Dobrna in ena številka na vzhodnem obratu.

Te mladinske brigade in številke so imele namen ustvariti nov način dela v rudniku. Pokazali so to s svojo produkcijo, s stalnim doseganjem in preseganjem norm, saj do sedaj so še vedno izvršili svoj mesečni plan, dočim ga celotni rudnik v nekaterih preteklih mesecih ni dosegel.

Kaj kažejo mladinci pri tem delu? Jasno se vidi, da mladina želi novega načina dela, pri katerem se nakoplje več pridelka za manjšo muko, kot pa na dosedanj način. Delo je skupno in trdno povezano s posameznimi rudarji. Rezultati tega dela so nam vse zadovoljivi. Za 20% presegajo vsi norme, včasih celo več. Mladinska številka 179 na vzhodnem obratu je presegla normo v mesecu maju za 74%, št. 216 na istem obratu

pa za 20%. Mladinska brigada zapadnega obrata je presegla normo za 35,8%, št. 27 istega obrata pa za 24%. Tudi mladinski brigadi na dnevnem kopu Dobrna nočeta zaostajati. Posamezni mladinci presegajo normo od 20% do 50%, celotna brigada pa je v mesecu maju presegla normo za 18%. Druga mladinska brigada obrata Dobrna pa ima vedno borbo s plazovi in popravljanjem, ker jih ovira slabo vreme. Kljub temu pa nekateri tudi presegajo normo, celotna brigada pa do sedaj še ni dosegla mesečnega plana.

Veliko dela pa imajo mladinci z upravo obrata, ker se njim ne posveča dovolj pažnje. Obljublja se jim vedno, toda obljub so že siti. Treba jim je nuditi tisto, kar potrebujejo za svoje delo. Tudi sindikalni pododbori imajo pravega razumevanja za mladince in mladinke mladinskih brigad in številke. Zato je potrebno, da se uprave in sindikalni pododbori bolj zanimajo zanje, saj njihovi rezultati dovolj jasno povedo, da hočejo ustvariti ravno mladinci novo delo v rudniku. Rudniški sekretariat LMS

Proračun trboveljskega okraja za leto 1948

V soboto, 26. t. m. se je sestala okrajna skupščina k svojemu drugemu zasedanju v letošnjem letu. Poleg izvoljenih odposlancev so skupščini prisostvovali zastopniki množičnih organizacij, vojske in zastopniki Uprave zasavskih premogovnikov. V uvodnem referatu je predsednik okrajnega ljudskega odbora tovariš Burkelje Viktor v jedrnatih besedah podal pregled političnega položaja v svetu in doma ter s tem utrdil vero navzočih v pravilnost naše poti pri izgrajevanju socializma.

Med drugim je poudaril tudi važnost ustanavljanja lokalnih podjetij, kar naj se vrši točno po načrtu, ne pa tako kot je bil primer v Zagorju, kjer se je delo pri opekarni vršilo brez vsakršnega načrta.

Opekarna bi morala že obratovati, če se ne bi delale napake, kar pa je še posebej treba poudariti je to, da se je vršilo brez sodelovanja množičnih organizacij in sodelovanja ljudstva. Naglasil je predvsem borbo proti spekulantom, katera je bila v trboveljskem okraju prav uspešna. V kratkem času je bilo ugotovljenih 9 primerov spekulativnosti in je bilo na podlagi dokazov zaplenjeno premoženje za preko 8.000.000 din. Ravno za druge bodo tiste, ki bodo izpodkopale ugled teh spekulantov, zato je nujno, da se gradnja zadružnih domov pospeši, predvsem je treba nastopiti proti vsem tistim, ki so ovirali kontrahiranje žita in izvedbo drugih kmetijskih akcij, zlasti pa gradnjo zadružnih do-

mov. Znajden primer v trboveljskem okraju je tudi rovarjenje duhovščine v sektorju Zagorje, kjer sta dva duhovnika zbežala v gozd in to iz Izlake in Čemšenika, ker sta imela slabo vest. Skrivala sta se v bunkerju in od tam širila propagando proti gradnji zadružnih domov, proti oddaji žita itd. Ljudje so jima nasledili in jima pomagali, vendar sta bila razkrinkana ter bodo za svoje delovanje vsi dobili zaslužen plačilo. Iz poročila tajnika IO tov. Šorn Ivana je bilo razvidno, da se plan, ki je bil sp. et na I. zasedanju, že uspešno izvaja. Na polju elektrifikacije je izvedenega 30% celotnega plana. V kmetijstvu je bila površina orne zemlje povečana za 20 ha, kar znači 12% celotnega plana. Izboljšala se je obdelava zemlje, dočim se stanje živinoreje ni premaknilo iz mrtve točke, kar pa je v veliki meri krivda nepravilnega razreza za odkup živine. Uspeh se beleži pri cesnih delih na odsekih. Dol pri Hrastniku—Mamo ter cesta Trbovlje—Dobovec v skupni dolžini 9 km ali 23% celotnega plana. V Zagorju je bila urejena moderna klavnica s kapaciteto 500 ton letno. Z dograditvijo 12-stanovanjskega bloka za okrajnim odborom bo izvršenih 50% predvidenih stanovanjskih gradenj.

Dom onemoglih v Loki pri Zidanem mostu je dosegel kapaciteto 100% predvidenega plana. Ravno tako uspešno napredujejo obnova šol in novogradnja sedemletke v Zidanem mostu. V tem je letošnji plan dosežen

že 73%. Pri vseh delih in izvrševanju okrajnega petletnega plana pa je vse premalo sodelovanja frontnih organizacij, katerih naloga je, da mobilizirajo ljudstvo in vodijo organizacijo. Obema referentoma je sledila živalna diskusija, ki je pokazala, da odposlanci pravilno razumejo naloge, ki so postavljene pred nje. Glavno delo skupščine je bilo posvečeno sprejemanju proračuna za leto 1948. Proračun za leto 1948 je za 29% večji od proračuna leta 1947. Skupno predvideva proračun 34.885.000 dinarjev dohodkov in prav toliko izdatkov. Krediti za investicije v znesku 5.610.000 din so za 1/4 višji od lanskega leta. Uporabili se bodo za gradnjo cest, vodovodov, regulacijo potokov, obnovo in gradnjo šol ter stanovanjskih hiš. Za dvig ljudske kulture in prosvete iz predvidenih 5.695.000 din in za socialno zdravstveno zaščito ljudstva 3.157.000 din, od tega samo za podpore onemoglih in starih 1 milijon 52.800 dinarjev.

Vsled povečanja delokroga OLO so

administrativni izdatki napram letu 1947 povečani ter znašajo 17% celokupnega proračuna. V letu 1947 so znašali stroški administracije 23% celokupnega proračuna. Te številke nam povedo, da so torej administrativni stroški dejansko nižji, kar dokazuje zboljšanje poslovanja ter pravilno usmerjanje kreditov tja, kjer jih zahtevajo interesi delovnega ljudstva. Celotni krediti za izdatke državne uprave predvidevajo 6.918.000 din. II. del proračuna KLO-jev predvideva za investicije 4.005.000 din, za administracijo KLO-jev pa 9.400.000 din. Krediti za KLO-je kot osnovne enice ljudske oblasti so za 24% višji od lanskih. V tem je dokaz, da se posveča vsa pažnja, da se KLO-ji gospodarsko popolnoma osamosvojijo. Proračun je bil po živahni diskusiji, v katero so posegli vsi poverjeniki in ostali odposlanci, v celoti sprejet.

Sprejeto okrajnega proračuna mora biti simbol dela načrtnega dela vsega ljudstva okraja Trbovlje za dosigo in presego plana.

Nova cesta bo v korist vsem Trboveljčanom

V nedeljo dne 27. VI. so se pričela na svečan način dela na gradnji nove ceste v Trbovljah. Prostovoljnega dela se je udeležilo preko 100 udeležencev, veliko pa jih je bilo na ta dan na prostovoljnem delu v rudniku, kjer se je vršila borba za izpolnitev plana. Prva dela so se pričela na ostrem ovinku, na odseku od centralnih rudarskih delavnic do

zasadimo z veseljem in požrtvovalnostjo krampe in lopate, zavedajoč se, da delamo za sebe, za naše otroke in za srečnejšo bodočnost, za zgraditev socializma! Po govoru je rudarska godba zaigrala koračnico, katera naj spremlja vse graditelje ceste do njene izgraditve.

Tov. Lidiji Šentjuričevi, ministru za komunalne zadeve pri vladi LRS, je bila poslana ob tej priliki naslednja resolucija:

Ministru za komunalne zadeve
tov. Lidiji Šentjurič

Ljubljana

Ob priliki pričetka gradnje nove ceste v Trbovljah Vam zbrano prebivalstvo mesta Trbovelj pošilja priščne pozdrave in zahvalo za ves trud in razumevanje, ki ste ga izkazali s tem, da ste nam omogočili gradnjo prepotrebne ceste v Trbovljah.

Tako zbrani na prvem masovnem delu naše nove ceste, Vam tov. minister, zagotavljamo, da ne bomo odnehali s prostovoljnim delom vse do tlej, dokler ne bo zgrajena nova cesta, ki bo dala mestu Trbovlje novo lice — naše prebivalstvo pa bo rešila večnega prahu.

Predsednik MLO Zupančič govori ob pričetku del na gradnji nove ceste v Trbovljah

vodenske šole. Prvi krampi, prve lopate in sekire so zapele že pred par dnevi, vendar je v nedeljo bilo delo prvih prostovoljcev, ki so pokazali drugim pot. Prav posebno so se pri delu izkazali I. in X. kvart, ki sta dala največ prostovoljcev, še prav posebno pa so se izkazali prostovoljci gradbenega podjetja »Zidar«, katerih je bilo največ in so prišli na delo z zastavo in harmoniko. Njihov primer požrtvovalnega dela, ki so ga pokazali tekom dopoldneva, lahko služi za vzgled vsem ostalim sindikalnim podružnicam in vsem onim, ki še do danes ne razumejo važnosti graditve ceste.

Pri otvoritvenih delih so bili navzoči tudi zastopniki masovnih organizacij. Predsednik MLO tovariš Zupančič je v svojem govoru naglasil važnost gradnje ceste in se zahvalil vsem, ki so se udeležili prvih del. Poudaril je: »Zbrali ste se na tem mestu, da zasadiš lopate in krampe v to, pa kapitalisti izmučeno zemljo in si danes pod pogoji nove ljudske oblasti zgradite novo cesto, ki bo v ponos in korist vseh Trboveljčanov. Z orožjem in nepremagljivo voljo smo uničili fašizem.

Zveza borcev v okraju Trbovlje je okrepila svoje vrste

V teku priprav za I. kongres Zveze borcev NOV se je v trboveljskem okraju vključilo v zvezo preko 1500 novih članov. Vkljub temu, da se je v času od 12.—19. junija, ko se je vršil partizanski teden, v precejšnji meri razgibalo članstvo, partizanski teden še zdaleka ni dosegel pravega uspeha, kar je posebno treba poudariti za Trbovlje. Obveza za sprejemanje članstva je bila sicer izvršena, vendar je to vsekakor premalo z

Najstarejše drevo je podrtlo

Ko danes zasajamo prve krampe na naši novi cesti, se spominjamo vseh padlih borcev — prvih graditeljev tega, kar mi danes nadaljujemo za boljše življenje nas vseh.

Trbovlje, dne 27. junija 1948.

Tajnik: Predsednik:
Gornik Rudi Zupančič Ivan

ozirom na to, da je bilo iz revirjev veliko število udeležencev in tistih, ki so pomagali narodno osvobodilnemu pokretu. Po podatkih, katere je sprejel Okrajni odbor zveze, so bile obveznosti v prostovoljnem delu izvršene edino v Hrastniku in Zagorju. Iz Trbovelj ni bilo nobenih podatkov kljub temu, da se je delalo. To je Trboveljsko zvezo oškodovalo, da je izpadla za mesec maj v kombinaciji pri podelitvi prehodne zastavice, ki si jo je ponovno osvojila zveza v Hrastniku, katera je naredila preko 900 prostovoljnih ur, večinoma pri gradnji zadružnih domov.

Steklarna Hrastnik in kemična tovarna sta pred rokom dosegli polletni plan

Trbovlje, dne 22. 6. 1948. Edina delovna kolektiva, ki sta že dosegla polletni plan v trboveljskem okraju, sta kolektiv steklarne Hrastnik, ki je polletni plan dosegel 16 dni pred rokom in kolektiv kemične tovarne, ki je plan presejal že 14 dni pred rokom. Da je bil polletni plan dosežen predčasno, je brez dvoma zasluga dobre delovne discipline, ki je omogočila, da se je plan mesečno stalno presegal.

Najboljše uspehe je steklarna imela v prvem tromesečju letošnjega leta, dočim so v drugem tromesečju rezultati slabši, v sled pomanjkanja delovne sile. K uspehu je pripomogel nizek odstotek nepravilnih izostankov in dejstvo, da so poleg tega izboljšali kvaliteto izdelkov za 10 %. Vključ nagradi, ki so jo dobili delavci za izboljšanje kvalitete, je prišla takaj do izraza dobra volja in zavest. K uspehu pa je pripomogel tudi novator tov. Velej, ki je s svojo iznajdljivostjo pripomogel do lažjega procesa dela, omogočil delo steklarjev pri

manjši vročini ter izboljšal stroj za izdelovanje kozarcev, kateri je prej dajal 2800 kozarcev v 8 urah, sedaj pa jih daje 3600. Pri tem je odpadla tudi delovna sila ter se je prihranilo na materialu. Delavstvo pa je tudi v celoti razumelo poziv planske komisije za znižanje proizvodnih stroškov.

Na sestankih, ki so se vršili po obratih, so sklenili, da bodo ne samo za 2,35 % znižali proizvodne stroške kakor je predpisano, ampak za 3 %. Steklarji pa niso uspešni samo v proizvodnji, ampak tudi na prostovoljnem delu in kulturno prosvetnem polju. Vsa skrb je bila posvečena vzgoji novih kadrov, kar je tudi del uspeha v borbi za plan.

Tudi rudnik Hrastnik

Polletni plan je dosegel edino rudnik Hrastnik za + 0,6 %.

Trbovlje je — 2,3 % pod planom, Zagorje pa — 1 %.

Celoten bazen polletnega plana ni dosegel za 1,3 %.

„Teden matere in otroka“

Vzgoja novega rodu

Zbor pionirjev na stadionu SFD Rudarja

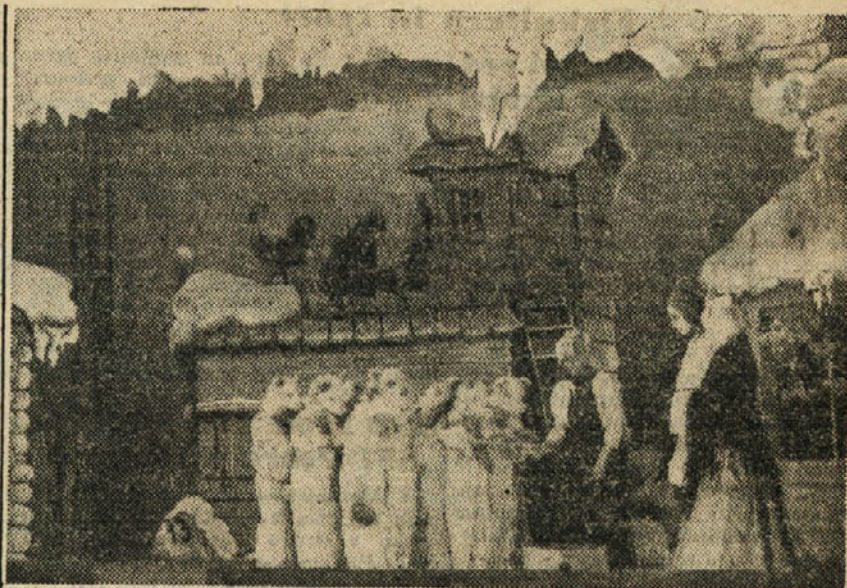
Eden zelo važnih tednov, ki so se vršili v letošnjem letu, je brez dvoma »Teden matere in otroka«, kateri je bil od 20. junija do 28. junija 1948. Velike naloge petletnega plana zahtevajo vso našo zmogljivost, zahtevajo od vsakogar, da doprinese svoj delež k skupnim naporom delovnega ljudstva. V delovni proces se je v veliki meri vključila tudi naša žena. Zato pride predvsem v industrijskih centrih, med njimi v trboveljskem okraju, vprašanje zaščite matere in otroka še bolj do izraza, ker se žena vedno bolj vključuje v produkcijo. Žena, ki je mati, bo lahko v svoje delo vložila ves trud le tedaj, če bo vedela, da je njeno dete za časa njene odsotnosti v dobrih rokah.

V našem okraju že imamo tri »Domove igre in dela«, četrti pa se pripravlja v Radečah, kjer bo v kratkem otvoritev. Z ozirom na to, da je v našem okraju zaposlenih veliko žena, ki morajo »Teden matere in otroka« posvetiti več pozornosti. Vzgoja in bodočnost naše mladine je stvar slehernega. V okviru »Teden matere in otroka« je bila v Trbovljah v nedeljo 20. junija v dvorani kavarne MLO otvoritev razstave, ki je nazorno pokazala pomen tedna. Razstavljeni so bili izdelki vseh šol okraja, domov igre in dela, vajeških šol in zdravstvenega odtoka. Razstava je bila zelo zanimiva, saj si v njej videl izdelke od najmlajših do največjih pionirjev. Osnovna šola Dobovec je razstavlja v miniaturni njihovo vas s šolo in hišicami, učenci šole Svibno razne lesene izdelke, Razbor kmetijsko leseno orodje, osnovna šola Trbovlje šolski vrt, narejen iz gline. Pionir

Martinčič Janez iz Št. Jurja pod Kumom je iz vej in lesa naredil gozd, gozdarsko kočico in lesen voz, a pred izdelkom je bil napis: »Pri nas so pa gozdarji doma«.

Dijak Knez, ki poseja II. razred gimnazije, je razstavil 4 lepe slike, ki prikazujejo njegovo veliko nadarjenost. Prav izredno so se izkazali učenci industrijske rudarske šole III. letnika, ki so razstavili svoje strojne izdelke ter pokazali, da je bilo njihovo dosedanje delo prav uspešno. Tudi izdelki vajencev iz Hrastnika so bili prav dobro izdelani. Razstava je bila zelo zanimiva in je lahko vsakomur žal, ki jo je zamudil. V nedeljo ob priliki otvoritve »Teden matere in otroka« pa se je vršila popoldne v Delavskem domu pionirska akademija, ki so jo izvajali »Domovi igre in dela« iz Trbovelj, Hrastnika in Zagorja. Akademija je pokazala delo naših najmlajših. Prav veselje jih je bilo gledati, kako ljubko so izvajali razne prizore. Tekom celega tedna so se vršile razne prireditve v vseh večjih krajih, tako razna predavanja in sestanki članic AFŽ, ki so v tem tednu vložile mnogo truda, da je teden matere in otroka pokazal vsaj delni uspeh. Zelo važno je poudariti v Trbovljah uprizaritev igre »Mucin dom«, katero so izvajali pionirji Vodenske šole prav dobro. Režija je bila v rokah tovarišice Rakove, katere je imela dosti četa, da je male pionirje in pionirke naučila pravičnega izvajanja. Uprizaritev igre »Mucin dom« je pokazala, da se z dobro voljo povsod doseže uspeh.

Da je uprizaritev igre »Mucin dom«

Zaključna scena igre »Mucin dom«

dobro uspela, gre zasluga šiviljski delavnic MLO, ki je kostime brezplačno uredila. Za vzgled pa naj bo tudi orkester delavske godbe, ki je brezplačno igral pri izvajanju igre.

Zaključni dan tedna pa je bil pionirski praznik združen z otroškim sejmom. Sejem se je vršil za fizikalnim domom, kjer se je otrokom nudila priloznost, da so se v živi igri sprostiti in v tekmah pokazali svoje sposobnosti. Želja nas vseh naj bo, da iz naše mladine napravimo čvrste ljudi, krepke po telesu in značaju, čvrste v prepričanju in hotelstvu, da postanejo to, kar hočejo postati.

„Teden matere in otroka“ v Radečah

Otvorjen je bil z akademijo, ki so jo priredile žene skupno s pionirji. Predvajan je bil »Pisani spored barvnih filmov«, dr. Karel Matko je imel predavanje o materi in otroku. Žene

so v tednu obiskale ter s cvetjem in kračim nagovorom počastile grobove padlih talcev in borcev na domačem pokopališču. Pridno so prodajale značke, delale igračke ter pripravljale za pogostitev pionirjev, ki so prihiteh na Pionirski dan iz bližnje okolice. Za počitniške kolonije otrok so prispevale 7000 din.

Nad vse razveseljivo je bilo gostovanje malih pionirčkov iz doma igre in dela iz Hrastnika. Pester in nad vse prisrčen spored je dokazal našim ženam, ki se z mezuapanjem gledajo domove igre in dela, kaj vse se uče naši najmlajši v teh domovih. Takoj je bilo opaziti, da so v rokah najboljših vzgojiteljev. Uspeh takih prireditev je pripisovati veliki požrtvovalnosti tov. Ocvirkove, kakor tudi skrbne upravnice tov. Ivanove.

Upamo, da bodo prihodnje leto v Tednu matere in otroka lahko že nastopali tudi najmlajši pionirčki doma igre in dela v Radečah.

Dornik Matija

šestkratni udarnik piše

Vzhodno okrožje Trbovlje

Podpisana bora Jugoslovanske Armije, Marinko Anton in Dornik Matija, katere sva bila pred tremi meseci že zaposlena pri vašem podjetju, se nahajava na dosluženju svojega roka v edinici v. p. 52.13-1. Oba sva bila zaposlena na številki 204 ter sva brezhibno vršila službo. Pogosto se spominjava naših odkopov in širokih čel, kjer sva imela toliko veselja.

Predvsem pa se vas spominjava v teh velikih dneh, ko milijonske mase, oziroma ves narod daje obveze svoji Partiji in njenemu centralnemu komiteju na čelu z maršalom Titom, da hočejo v čast petega kongresa Komunistične Partije Jugoslavije še bolj povečati svoje sile in napore v izvrševanju nalog, da hočejo domovini dati plodove dela svojih rok ter dokazati brezmejno ljubezen svoji domovini, njeni svobodi in nezavisnosti, katere je odlika našega naroda.

Tudi mi v vojski tekmujemo, že borec sami med seboj, nadalje tudi edince z edincami, za kar smo trdno prepričani, da bomo na ta način najlaže dosegli ono, kar želimo in kar narod zahteva od nas, da bomo vedno v vsakem času sposobni, da nastopimo za obrambo naših meja. Za to častno nalogo se hočemo usposobiti, da bi mogli biti branilci naše prelepe domovine in njene mirne socialistične izgradnje.

Najtoplejšje pozdrave vsem masovnim organizacijam ter predvsem pozdravite naše bivše sodelavce, delavce vašega delovnega kolektiva ter vas obenem pozivava na tekmovanje. Kakor hočemo mi postati mojstri svojega orožja, tako apeliramo na vas, da se še bolj potrudite ter postanete heroji dela in da postane Trboveljski rudnik eden izmed najboljših v Jugoslaviji, za ponos nas vseh.

Mi tekmujemo v obvladanju orožja, politični izgradnji, higijeni ter o čuvanju obleke in obutve, kakor tudi v kulturi in prosveti, a vas pozivamo, da tekmujete v proizvodnji, izgradnji in obnovi, kontrahiranju ter državnem posojilu.

Vse sile za petletko!

Marinko Anton

Dornik Matija

Proč s takimi ljudmi

Na mestnem odboru Trbovlje je bil do nedavnega v službi dostavljač Straus Franc, ki je vršil svojo službo, po mnenju vodstva, zadovoljivo. Ni pa bilo tako. Slišale so se razne govornice, da dostavljač Straus ni zadovoljen s tem, da je lepo v službi, ampak je vedno pričakoval nekaj drugega. Vključ temu, da je zadnje čase vedno godrnjal, mu je MLO Trbovlje povišal plačo. Ali dobrotu je sirota, pravi pregovor. Imenovan je imel kot dostavljač dosti stika s terenom, vendar je po terenu kritiziral in ko je dostavljal odredbe za oddajo mesa je okoliškim kmetom govoril, da jim ne bo treba nič oddati, kajti predno bi prišla vrsta na nje, bo itak že drugače. Marsikdo je nasledel njegovemu prihrjevanju in ni oddal mesa. Zato tudi MLO Trbovlje ni dosegel predpisane oddaje.

Vendar pa imamo tudi poštene kmete, ki vedo pot, po kateri gre naša država in niso nasledili temu nezadovoljstvu, ki se je preobjedel kruha. Prišli so in ga javili.

V zvezi s tem je bil sklican masovni sestanek vseh uslužbencev MLO Trbovlje in vseh gospodarskih podjetij MLO, ki so zahtevali, da se Straus takoj odstrani iz službe. Zaradi svojega delovanja proti oblasti je Straus Franc danes brez službe in se bo za to še zagovarjal. Ta primer pa naj služi v opozorilo ostalim, ki še pritrjujejo vatikanskim zvonovom in ameriškim dolarjem, da bo vsak godrnjač neusmiljeno izključen iz vrst poštenega delovnega ljudstva.

Fizkultura in šport

Čas je, da se napravi red in disciplina med igralci nogometnih moštev

Tekmovanje v nogometu za pokal FLRJ se je pričelo širom države 20. junija. V našem okraju bi se morale v nedeljo 20. VI. odigrati tri tekme in to v Zagorju med II. moštvom SFD Proletarca in II. moštvom SFD Rudarja, Trboveljskega moštva v Zagorje ni bilo ter je obsojati nedisciplino igralcev, ki se ne zavedajo važnosti tega tekmovanja. Isti primer je bil v Hrastniku, kjer so zaman čakali na mestni aktiv Trbovelj. Trboveljčani naj si vzamejo za vzgled aktiv FD Hrastnika, ki se je odzval odigranju tekme v Trbovljah. Tekma se je končala z rezultatom 6:2 za kombinirano moštvo Rudar. Vprašanje nediscipline se je ponovilo drugo nedeljo 27. junija. Na sporedu so bile tekme v Hrastniku in Zagorju. Dočim so v Hrastnik prišli trije igralci Rudarja, ostalih osem pa ni smatralo važno, da se pokoravajo sklepom odbora. Tekma se vseeno ni odigrala, ker tudi moštva Hrastnika ni bilo. To je pa tudi razumljivo. Tekmovanje za nogometni pokal FLRJ bodo morali uprava in igralci SFD Rudarja bolj resno vzeti. Kdor pa se ne pokorava disciplini, pa naj rajši zapusti vrste fizikulturikov. Disciplina je predpogoj uspešnega razvoja in napredka.

FD Hajduk Split : SFD Rudar Trbovlje 4:2 (3:1)

V ponedeljek, 28. junija se je v Trbovljah na stadionu SFD Rudarja odigrala prijateljska nogometna tekma med mladinci Rudarja in Hajduka iz Splita, ki je na državnem prvenstvu dosegel tretje mesto.

Vkljub deževnemu vremenu se je zbralo na igrišču preko 500 ljudi, ki

so bili priča lepe in zanimive igre, katero pa bi bil kmalu pokvaril prav slab sodnik iz Splita, ki je navijal za interese svojih ljubljencev. Prvi polčas se je končal z rezultatom 3:1. Čeprav po igri rezultat ne odgovarja, Vrtar Rudarja bi prva dva gola lahko z malo več prisrčnostjo obranil. Drugi polčas je bila igra enakopravna ter je Rudar, na momente imel več od igre. Rezultat drugega polčasa 1:1. Gole za Rudar so dali Opresnik in Koritnik. Za v bodoče je želja občinstva, da se za tako važna srečanja preskrbi tudi dober sodnik.

SFD Proletarec Zagorje : SFD Pobrežje 5:0 (1:0)

V Mariboru se je v nedeljo 27. junija odigrala kvalifikacijska tekma za vstop v drugo slovensko ligo, med SFD Proletarcom in SFD Pobrežjem. Tekma se je končala po zelo živni igri z rezultatom 5:0 za SFD Proletarec. Prvi polčas je moštvo SFD Pobrežja pokazalo enakovredno igro, dočim je drugi polčas prevladoval SFD Proletarec in si s 4 goli zagotovil zmago. Moštvo SFD Pobrežja je skušalo nadmoč zagorskih nogometašev izravnati s surovo igro in izpadi, kar pa je preprečil dober sodnik Jančič, ki je izključil dva igralca Pobrežja. Povratna tekma bo v nedeljo 4. julija v Zagorju.

Učenci v gospodarstvu so se vključili v mladinsko delovno brigado

I. zasavska mladinska delovna brigada, katere nosi ime predsednika slovenske vlade tovariša Mihe Marinka, je odšla v torek 29. junija na gradnjo »Nove Gorice«. Brigada je sestavljena večinoma iz učencev v gospodarstvu iz rudarskih in kovinarskih šol iz vseh treh revirjev. Poleg

teh pa sestavljajo brigado še 1 četa iz Krškega in Ljubljane okolica. Brigada šteje preko 250 mladih graditeljev, ki so pred svojim odhodom prav pridno sodelovali pri prostovoljnih delih v Trbovljah v nedeljo 27. in v ponedeljek 28. junija. V ponedeljek zvečer pred odhodom so prisostvovali nogometni tekmi mladinskih moštev SFD Rudarja in FD Hajduka iz Splita. V torek zjutraj pa so z zastavami in petjem korakali proti postaji. Na gradnji bodo delali dva meseca ter se nato zopet vrnili na svoja učna mesta in vključili v produkcijo z izkušnjami, pridobljenimi na gradnji Nove Gorice.

Premiera „Mature“ v Radečah

Kulturno prosvetno društvo v Radečah je v soboto 26. VI. priredilo Fodorjevo »Mature« s prav lepim uspehom. Igro je režiral tovariš Pečnik. Igralci so svoje vloge prav dobro rešili, za kar so bili deležni priznanja od navzočega občinstva. S to igro namerava kulturno društvo Radeče gostovati na ostalih odrih v okolici. V pripravi imajo sedaj igro »Via Mala«. Posnemanja vreden je njihov sklep, da bodo dali čisti dobiček za gradnjo zadržnega doma v Radečah.

Dan učencev v gospodarstvu

Dan učencev v gospodarstvu se je najbolje izvršil v Hrastniku, kjer je mladina organizirala razstavo, ki je bila po izdelkih zelo kvalitetna. Pripravili in izvedli so pestro kulturno prireditev. Najboljši mladinci odličnjaki so bili nagrajeni. Ob tej priliki se je javilo na mladinske delovne akcije 45 mladincev - vajencev. Proslava dneva učencev v gospodarstvu se je izvršila tudi v Trbovljah, kjer so bili mladinci nagrajeni in so se tudi prijavili za delovno akcijo in to 28 po številu. V Zagorju pa so mla-

dinci organizirali razstavo svojih izdelkov, ki je bila zelo zanimiva in je pokazala visoko kvaliteto. Vršila se je tudi proslava, kjer so najboljši bili nagrajeni. 14 mladincev pa se je prijavilo za gradnjo proge Sežana-Dutovlje. Proslavi v Radečah pa se je odzval samo en mojster in to tov. Ferdo Laznik, katerega učenec je bil odličnjak. Za skrb in vzgojo učencev v gospodarstvu so v trboveljskem okraju štiri strokovno nadaljevalne šole, v katerih je zajeto 344 vajeniške mladine.

Prireditve in uspehi učencev v gospodarstvu so pokazali vidne uspehe učencev, katerim današnja ljudska oblast posveča vso pozornost.

Ali že veste

da v Hrastniku zato ne čitajo »Zasavskega udarnika«, in »Delavske enotnosti«, ker leži po par dni na pošti.

da dobi tisti, ki najde kulturno-prosvetnega referenta za rudarsko podružnico v Hrastniku, za nagrado knjižno omaro polno raznih brošur, Delavske enotnosti in Zasavskega udarnika.

da je na dnevnem kopu Dobtna razmetanih in deloma že zasutih precejšnje število tračnic, katere bi lahko uporabili pri gradnji nove ceste v Trbovljah;

da je poslovođa trgovine kolonijale prekinil pogodbo z dovažanjem češenj, ker so mu poslali eno pošiljko v soboto, katere so se mu pa do ponedeljka v skladišču že vse pokvarile.

da so boljši igralci odbojke na prvenstvu prisostvovali tekam kot publika; da bo prvi trening odbojkarjev zopet drugo leto na prvenstvu Slovenije, ki bo verjetno zopet v Trbovljah, ker je orodje že pripravljeno na igrišču;

da bodo na moto-dirkah v Trbovljah vsa prva mesta zasedli trboveljski dirkači, verjetno zato, ker baje ne bodo povabili konkurence;

da so največje dirke v Trbovljah, kadar primanjkuje vina.

Kako je bilo na Koroškem

Avgust 1942 — Taborili smo takrat na Komnu v Smrekovskih planinah. Skoro sami revirci — iz Trbovelj, Zagorja in Hrastnika, ter Spodnjesevinjčani. Bataljon borcev, prepojenih z žarko ljubeznijo do svoje zemlje in naroda ter brezmejnimi sovražstvom do tistih, ki so nam to najsvetejšo oskrunili. Bataljon, čigar perla je bila neizprosna borba in cilj svoboda. Bataljon borcev, od katerih so premnogi s to največjo in najslajšo besedo na ustih dali življenja.

Takrat so bili še Tine in Pero in Servac in drugi. Ponoči v mesečini smo šli na vrh. Vezbali smo, nato smo posedli. Oglasila se je pesem, sprva tiha in drhte, nato vse močnejše in močnejše, polna so nam je bila srca. Pred nami se je dvigala Peca, veličastna in spokojna, od mesečine vsa iskreča. »Servac, glej Peco, glej, tam spi Matjaž! Zapoje Koroški!« Z zvončim in čistim glasom je začel Servac in mi za njim: »Gor čez izaro...« Koroška, naša Koroška! Počasji polzijo solze po od sonca in vetra ožganih obrazih, drug pred drugim se jih sramujemo. Servac umolkne. Kakor, da bi slutil. Čez mesec dni je padel — prvi na Koroškem. Takrat smo storili trden sklep: tudi tja gremo, do Peca in preko, vse do koder bivajo naši ljudje.

September 1942. — Veselo je v logoru. »Kam, fantje?« »Gremo gledat, kaj delajo koroške dečle!« Patrola se je vrnila okrašena s cvetjem in s polnimi nabirniki. Don ves žari, na prsih su mu košati rdeč nagelj. »Hej Don, kako?« »Dala mi ga je koroške dečle. O mnogočemu sva se »zbrauhala«. Rekla je, da se sedaj ne boje več »gošarjev«, ker so dobri fantje, da brezmejno sovražijo švabe in da si tako, tako žele svobode...« Don in Petja sta padla v decembru ob prvem snegu.

December 1942. — Štirinajst nas

je: Slavec, Lojz, Muri, Matjaž, Ciril, Gorkij, Drago, Nestl, Mile, Dolf, Stane, Milan, Gašper, Marjetka. Preko Peca, Raduhe in Olševe piha mrzel veter. Gazimo v sneg in s tiho pojemo: »V snegu, mrazu in viharju...« Slavec dela z lopato pred nami v snegu pot, za nami Muri »maskira«. Našli smo »stanovanje« v Peci. Imamo eno zbrojevko, enega šarca, nekaj pušk, repetirk, radio, pisalni stroj ter mnogo, mnogo dobre volje. Imamo tudi smuč. Vsako noč gre patrola dveh ali treh ven, da nosi ljudem radijske vesti in našo literaturo, nam pa nosi poročila o kretanju švabov in druge potrebne stvari. Ljudje zvesto delajo z nami in znajo švabom molčati. Dekleta pojejo partizanske pesmi. Kristinka, junaško dekle, ki je pozneje mnogo, premnogo storila za nas in vsa njena družina — ona je prva znala partizanske pesmi.

Januar 1943. — Gašper in Matevž sta bila že pri nas. Hitler mobilizira. »Dva morata na Hrib po novega tovariša!« V jutranjem somraku se vrne patrola in z njo novine. To je bil Miha, 16 letni pastir izpod Peca. Iz tihega, samo zase in za svojo čredo živčnega neznanega pastirčka, je postal v dveh letih borbe junak. Kot kurirja, ki se ne boji nobene strmine, nobenega še tako slabega vremena, snežnih zametov in nobenih zased, ga pozna vsa vzhodna Koroška.

Spet prihajajo novi. Treba bo orožja. Po snegu in ledu v mrzlih februarjskih nočeh gremo na pot preko bivše avstrijske meje. Ustavljamo se pri kmeth. Sprva so molčeči, nezaupljivi, potem pa kar ne vedo, s čim bi nam postregli.

Nikoshof. Ošabni, naduti priseljeni Nemci. Tast — »Scheff der Übersiedlungskommission«, zet — Hitlerjev oficir in fašistični profesor-ideolog, ter njihove dame gledajo na nas s prezirrom. Šele pravična sodba iz naših

pušk jim zbristri um. Dobili smo nekaj orožja.

Mitraljezi, puške in bombe pokajo, da ostro odmeva od visokih zasneženih skal. Noč je vsa svetla od raket. Gazimo, padamo, zopet se dvigamo. »Kje je Slavec?« Prišel je čez dva dni izmučen od smrti. Še je nosil svojega šarca. Šestnajstkrat je naletel na švabe, gazil sneg do pasu, od napora pljuval kri. »Slavec, kako si zmogel?« »Ej, bolje, da me ne bi videli nikdar več, kakor brez tega mojega zvestega »psa«. To je bilo Oljsevska hajka.

Ljudje so dobri, globoko zavedni. Mladina, čeprav so ji vsilili nemški jezik, misli in čuti slovensko. Dekleta kar žare od vneme. Zbirajo hrano, sanitetni material, obleko. Dopust koroške Slovenca iz Hitlerjeve vojske pomeni za Hitlerja vojaka manj, za nas hrabrega borca več.

April 1943. — Veter in ledeni dež nam biča obraz. Prvi koroški bataljon. Z nami je komandant Stane, naš Stane. Napad na Mežico. Dobili smo 32 pušk, parabelo in mnogo drugega vojaškega materiala. Izgubili smo komandanta Lenarta. Sin kmeta, pri katerem je izdihnil, je njegovo truplo ponoči na ramah odnesel na pokopališče. Njegov grob je vsak dan okrašen s svežim cvetjem, kljub najstrožji švabski prepovedi.

Strmina za strmino. Dolga, naporna je pot. Lačni smo, željni, izčrpani. Tu je voda, počitek. Zaskurimo si in tiho pojemo. Ob robu jase zdrzne temna postava in druga in tretja. »Fantje, švabi!« Z vseh strani furišajo na nas. Komandir Miha, določen, da gre s četo na Pohorje, pade. Namesto njega gre Suljo. Tiko je v temni noči slovo od Staneta in tovarišev, ki gredo na Pohorje nadomestiti padli bataljon. To je bilo na Lužah.

Maj 1943. — Dolina zelena in polna cvetja leži pred nami. Bele ceste — prostrana polja — Plibersko polje. Trkamo, vrata se odpirajo in z njimi se odpirajo srca. Ljudstvo dela z na-

mi. Mogoče so manjše akcije. Podnevi gremo v šmarjeto. A hoste ni, umika ni. Ob napadu na logor, padejo Mile, Danijel in Janez, štirje pogrešani. Na terenu provala. Trkamo, kličemo. Plaho se odzove deški glas. »Kje je Trezika?« »Odpeljali so jo in očeta in sosedovo Rozo in Gelo.« Spominjam se deklet. Zlata srca, oči kakor živ ogenj. Nič jim ni bilo pretežno, nič prenevarno. Teph so jih, mučili, nazadnje odpeljali v Dachau. Ljudje niso izgubili vere v nas, vendar so stare postojanke kompromitirane in poiskati je treba nove.

Kapitulacija Itakje. Koncentracija na Mozirskih. Poslavljamo se od Koroške, ljudje nas krasijo s cvetjem in nas s solzami v očeh prosijo: »Vrnite se, vrnite se kmalu!« Od Smrekovskih planin odmeva naša pesem: »Čez gore, polja.«

Vrnemo se. Švabski teror ne pozna meja. Mnogo je požganih domačij, mnogo ljudi pobitih, mnogo v taboriščih. A iz prelite krvi padlih vstajajo novi, ki prežeti z brezmejnimi studom, prisegajo fašizmu strašno pravično sodbo. Vojska na Koroškem raste. Koroški rod je rod — samorastel, trdi, jeklen in zvest.

Julija 1944. — 19 letni komandant govori o velikih borbah, v katerih je poginilo 150 švabov; »Nisem govoril, borec sem in drugače delavec. Povedati hočem samo to, da mi ne bomo pustili nikomur, da gospodarji na naši zemlji, da ropa naše domove, mori naše ljudi in jih odganja v taborišča. Nobene krivice našemu ljudstvu ne bomo dovolili. Borili smo se in borili se bomo!«

Stoječi v krogu, oprti na puške po starem partizanskem običaju, žarečih lic, dajejo duška svojemu občutju v pesmi. Pesem za pesmijo, partizanske in koroške narodne se vrstijo. V mraku, v mehlem, toplem ozračju odmeva:

»Saj Koroška je slovenska, o brez Slovencev Koroške ni.«
Marjetka.